

Bruselj, 15. marec 2023
(OR. en)

7375/23

ECOFIN 240
UEM 64

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Usmeritve za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU – sklepi Sveta

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU, ki jih je Svet ECOFIN odobril na seji 14. marca 2023.

USMERITVE ZA REFORMO OKVIRA EKONOMSKEGA UPRAVLJANJA EU

SKLEPI SVETA

SVET EVROPSKE UNIJE:

1. OPOZARJA, da države članice svoje ekonomske in fiskalne politike obravnavajo kot zadevo skupnega pomena in jih usklajujejo v okviru Sveta, v skladu s Pogodbo. POUDARJA, da je okvir ekonomskega upravljanja EU ključnega pomena za učinkovito usklajevanje in nadzor ekonomskih politik po vsej EU, saj srednjeročno in dolgoročno vsem državam članicam zagotavlja zdravje in vzdržnost javnih financ, spodbuja trajnostno gospodarsko rast in konvergenco ter odpravlja makroekonomska neravnotežja, podpirajo pa ga reforme in naložbe, ki krepijo rast in odpornost;
2. PRIZNAVA, da je gospodarstvo EU v obdobju po pandemiji, tudi zaradi hitrega ukrepanja politike na nacionalni ravni in ravni EU, še naprej močno okrevalo. Pa vendar se sooča s številnimi kratkoročnimi in dolgoročnimi gospodarskimi in socialnimi izzivi, ki so posledica povečanih geopolitičnih napetosti, visoke inflacije in višjih obrestnih mer, podnebnih sprememb, digitalizacije, demografskih sprememb, potrebe po podpiranju konkurenčnosti in strateške avtonomije v odprtem gospodarstvu, pomembnosti zagotavljanja cenovno dostopne energije in zanesljive oskrbe z energijo ter potrebne krepitve obrambnih zmogljivosti. Marsikateri od teh izzivov terja ambiciozne reforme in znatne naložbe. Poleg tega so pandemična kriza in posledice ruske vojne proti Ukrajini prispevale k nadaljnjemu povečevanju že tako visokih stopenj zadolženosti, ki jih je treba postopno in realno zmanjšati;

3. POZDRAVLJA dejstvo, da je Komisija 9. novembra 2022 objavila sporočilo o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU. POTRJUJE poziv Evropskega sveta Komisiji in Svetu, naj čim prej nadaljujeta delo v zvezi s pregledom ekonomskega upravljanja, ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta iz februarja 2023. SE ZAVEDA, da bi pregled obstoječega okvira lahko povečal njegovo učinkovitost;
4. POUDARJA, da je nacionalna odgovornost eden od bistvenih elementov učinkovitega okvira ekonomskega upravljanja. PRIZNAVA koristi prehoda na večletno fiskalno načrtovanje ob hkratni ohranitvi letnega cikla nadzora v okviru evropskega semestra. ZAVEDA SE tudi, da je treba upoštevati fiskalna izhodišča in obete držav članic, pa tudi gospodarske značilnosti pri diferenciranih fiskalnih poteh. POUDARJA pomen poenostavitve okvira in ohranitve njegove večstranskosti kot tudi pomen enake obravnave, preglednosti in predvidljivosti;
5. IZPOSTAVLJA naslednja področja, na katerih so države članice zbližale stališča glede reformiranega okvira ekonomskega upravljanja:
 - a) Referenčni vrednosti iz Pogodbe – 3 % za razmerje med načrtovanim ali dejanskim javnofinančnim primanjkljajem in bruto domačim proizvodom po tržnih cenah ter 60 % za razmerje med javnim dolgom in bruto domačim proizvodom po tržnih cenah – ostajata nespremenjeni. Okvir ekonomskega upravljanja bi moral zagotoviti uspešnejše, učinkovitejše in trajnostnejše spoštovanje teh referenčnih vrednosti.
 - b) Vse države članice bi morale po začetku veljavnosti reformiranega okvira ekonomskega upravljanja predložiti nacionalne srednjeročne fiskalno-strukturne načrte. Ti bi morali obsegati fiskalno politiko, reforme in naložbe, v njih pa bi bilo treba določiti nacionalno fiskalno pot, opredeljeno v smislu neto primarnih odhodkov, ki bi predstavljali enoten operativni kazalnik.

- c) Države članice bi morale fiskalno pot pripraviti kot del svojih nacionalnih načrtov, skladnih s tehnično fiskalno usmeritvijo Komisije. To bo okvir za dialog z zadevno državo članico, v katerem bo treba ustrezno utemeljiti razlike med načrtom in usmeritvijo. Usmeritev Komisije bi morala temeljiti na skupni metodologiji, o kateri se je treba dogovoriti ter ki je ponovljiva, predvidljiva in pregledna, vključevati pa bi morala analizo javnega dolga in gospodarskih izzivov. Temeljila bo tudi na rednih tehničnih razpravah o projekcijah in napovedih, o njej pa bi bilo treba razpravljati v večstranskem okviru v ustreznih odborih. Tehnična usmeritev Komisije bi morala zagotoviti fiskalni napor, da se dolg dovolj zmanjšuje ali da ostane na preudarni ravni, hkrati pa ohraniti vzdržnost javnih financ ter spodbujati reforme in javne naložbe. V ta namen bi bilo treba preučiti skupne zaščitne ukrepe, s katerimi bi zagotovili zadostno zmanjšanje dolga in preprečili odlaganje fiskalnih naporov na poznejše obdobje.
- d) Komisija bi morala načrte in morebitne posodobitve oceniti na popolnoma pregleden način na podlagi skupnih načel ocenjevanja, o katerih se je treba dogovoriti, Svet pa bi jih moral večstransko pregledati in potrditi. Okvir bi moral ustrezno upoštevati, da je treba oblikovanje gospodarskih politik v državah članicah prepustiti demokratičnemu procesu. Zato bi se lahko vsi načrti na zahtevo uskladili z nacionalnim volilnim ciklom, revidirali ob nastopu novih vlad in posodobili v objektivnih okoliščinah, pri tem pa bi se ohranile ambicije fiskalne prilagoditve.
- e) Obdobje fiskalne prilagoditve bi se lahko podaljšalo, če se država članica zaveže upravičenemu sklopu reform in naložb, s katerimi bi povečala možnosti za rast ali odpornost, okrepila javne finance in s tem njihovo dolgoročno vzdržnost ter obravnavala strateške prednostne naloge EU, vključno z izzivi na področju javnih naložb za zeleni in digitalni prehod ter krepitev obrambnih zmogljivosti. Prilagoditev bi bilo treba izvajati v ustreznem zaporedju, da se prepreči odlaganje na poznejše obdobje.

- f) Nacionalni načrti bi morali za vse države članice zagotoviti izpolnjevanje merila primanjkljaja ali zadosten in verodostojen napredek pri izpolnjevanju merila, po potrebi v skladu z morebitnimi priporočili Sveta v ta namen v celotnem načrtu. Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem zaradi kršitve merila 3-odstotnega primanjkljaja bi moral ostati nespremenjen, vključno z oceno pomembnih dejavnikov.
- g) Pri državah članicah, v katerih je razmerje med javnim dolgom in BDP višje od 60 %, bi morali nacionalni srednjeročni načrti zagotoviti, da se razmerje v zadostni meri zniža. Pri državah članicah, v katerih je razmerje med javnim dolgom in BDP sicer nižje od 60 %, se pa soočajo z izzivi v zvezi z javnim dolgom, mora nacionalni srednjeročni načrt zagotoviti, da bo razmerje ostalo na preudarni ravni. Preizkus obstoja čezmernega primanjkljaja na podlagi kršitve merila dolga bi bilo treba začeti v primerih, ko država članica preseže 60-odstotno referenčno vrednost in se ugotovi odstopanje od dogovorjene fiskalne poti. V postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem v primeru kršitve merila dolga se upoštevajo vsi pomembni dejavniki. Njihovo uporabo bi bilo treba po potrebi pojasniti. Komisija bi morala v dogovoru s Svetom določiti načine za upoštevanje kumulativnih odstopanj – tako navzgor kot navzdol – od dogovorjene fiskalne prilagoditvene poti. Pri državah članicah z izzivi v zvezi z nizkim javnim dolgom bi morala fiskalna pot v nacionalnih načrtih zagotoviti, da primanjkljaj ostane stalno verodostojno pod 3 % ali se dovolj zmanjšuje proti tej meji ter da se delež dolga ohrani na preudarni ravni, upoštevajoč potrebo po zagotovitvi srednjeročne in dolgoročne vzdržnosti javnih financ ter izogibanju neupravičenemu kopičenju dolga.

- h) Izvrševanje bi moralo biti učinkovitejše, tudi z večjo preglednostjo. Prvotni denarni znesek finančnih sankcij bi bilo treba zmanjšati, da se omogoči realnejša uporaba.
- i) Določiti bi bilo treba splošno odstopno klavzulo za večje pretrse v euroobmočju ali v EU kot celoti, da bi se prilagodili izrednim okoliščinam, v katerih fiskalne prilagoditvene poti realno ne bi bilo mogoče upoštevati, in bi se omogočila začasna odstopanja od srednjeročnega načrta. Odstopna klavzula za posamezne države bi morala omogočati začasna odstopanja od fiskalne prilagoditvene poti v primeru izjemnih okoliščin, na katere vlada ne more vplivati in ki imajo velik vpliv na javne finance posamezne države članice. Vzpostaviti bi bilo treba ustrezne postopke za aktiviranje in podaljšanje odstopnih klavzul. Svet bi moral sodelovati pri uporabi odstopnih klavzul na podlagi ocene Komisije.
- j) Ohraniti bi bilo treba sedanjo vlogo nacionalnih neodvisnih fiskalnih institucij pri pripravi ali potrjevanju makroekonomskih projekcij in jo prilagoditi srednjeročnim fiskalno-strukturnim načrtom, hkrati pa bi se lahko preučili minimalni standardi. Neodvisne fiskalne institucije ne bi smele sodelovati pri zasnovi nacionalnih načrtov. Razmisliti bi bilo treba o večji vlogi Evropskega fiskalnega odbora v okviru ekonomskega upravljanja.
- k) Države članice, ki v svojih nacionalnih fiskalnih okvirih uporabljajo kazalnik strukturnega salda, bi morale imeti možnost, da potek prilagoditve odhodkov pretvorijo v strukturni saldo zgolj za namene nacionalnega proračuna.

- l) Postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji je še vedno ključnega pomena za odkrivanje, preprečevanje in odpravo neravnotežij, ki negativno vplivajo na pravilno delovanje gospodarstev držav članic, ekonomske in monetarne unije ali gospodarstva Evropske unije kot celote. Postopek bi bilo treba usmeriti še bolj v prihodnost, da bi nastajajoča tveganja odkril v zgodnejši fazi. Poleg tega bi moral postati bolj dinamičen, tako da bi se ocena neravnotežij oprla bolj na razvoj tveganj in izvajanje politik, hkrati pa bi morali imeti jasnejša merila za zaostritev in omilitev statusa držav članic v postopku v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji. Okrepiti bi bilo treba odgovornost, predvidljivost, preglednost, enako obravnavo, izvrševanje in razsežnost euroobmočja v postopku;
6. POUDARJA, da je okvir ekonomskega upravljanja eden od ključnih stebrov strukture ekonomske in monetarne unije (EMU), saj podpira stabilnost skupne valute in odpornost gospodarstva euroobmočja. IZPOSTAVLJA pomen izvajanja osnutka proračunskega načrta pri usklajevanju fiskalne politike in zagotavljanju skladnosti predlogov proračunov držav članic euroobmočja s fiskalnimi pravili EU. SOGLAŠA, da bi se moralo to izvajanje nadaljevati v reformiranem okviru glede na močno usklajevanje fiskalne politike v euroobmočju, ob podpori priporočila za euroobmočje v zvezi s fiskalno politiko in spremljanjem splošnega proračunskega stanja v euroobmočju. PRIZNAVA, da bi bilo treba razviti analizo v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji ter tako okrepiti razsežnost euroobmočja v postopku. SOGLAŠA, da bi se lahko okvir za nadzor po izteku programa racionaliziral ter da bi se lahko sčasoma prilagodila intenzivnost nadzora po državah članicah glede na gospodarski, fiskalni ali finančni razvoj dogodkov. MENI, da bi bilo treba pri okviru ekonomskega upravljanja ter pri nadaljnjih ukrepih za poglobitev EMU upoštevati izkušnje, pridobljene pri odzivanju ekonomske politike Unije na prejšnje krize;

7. POZIVA k čimprejšnjemu nadaljevanju dela v zvezi s pregledom ekonomskega upravljanja, tako pred pripravo zakonodajnih predlogov kot po tem. SOGLAŠA, da so potrebna dodatna pojasnila in razprave, tudi kar zadeva opredelitev usmeritve Komisije, zahteve za države članice, za katere se šteje, da imajo izzive v zvezi z nizkim dolgom, po možnosti vključno s fiskalno usmeritvijo, opredelitev agregata odhodkov, ustreznost in zasnovo skupnih kvantitativnih meril za podporo reformiranemu okviru, načela za podaljšanje fiskalne poti, vlogo priporočil za posamezne države, izvrševanje nacionalnih načrtov ter spodbude za reforme in naložbe;
8. OPOZARJA, da je treba Pogodbo o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji (PSUU) skladno s členom 2 Pogodbe razlagati v skladu s pravom EU in jo uporabljati, kolikor je z njim združljiva. SE ZAVEDA, da bi bilo treba zagotoviti skladnost PSUU z revidiranim Paktom za stabilnost in rast, in POZIVA k razmisleku za zagotovitev te skladnosti;
9. POZIVA Komisijo, naj pred objavo svojih zakonodajnih predlogov upošteva usklajena stališča držav članic, hkrati pa s slednjimi še naprej sodeluje na področjih, o katerih naj bi se dodatno razpravljalo. JE ODLOČEN, da bo v Svetu obravnaval morebitne nadaljnje korake, da bi lahko zakonodajno delo zaključili še v letu 2023.
